

Голові
разової СВР НТУ
«Дніпровська політехніка»
доктору наук з державного
управління, професору
В.В.Баштаннику

ВІДГУК

рецензента на дисертаційну роботу Михайлюти Вадима Вікторовича
на тему «Публічне управління сферою охорони здоров'я на засадах
доказової практики: організаційно-правові аспекти», яка представлена на
здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 28 «Публічне управління
та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та
адміністрування»

Відгук складено на основі вивчення змісту дисертаційної роботи,
опублікованих здобувачем результатів дисертаційного дослідження у
наукових фахових виданнях України та зарубіжних країн, а також матеріалів,
які містять підтвердження його практичного впровадження.

1. Обґрунтування актуальності теми дисертації, її зв'язок із науковими програмами, темами

Актуальність поданої дисертаційної роботи, яка присвячена проблемних
питанням удосконалення публічного управління сферою охорони здоров'я на
засадах доказової практики, зумовлена низкою фундаментальних викликів, які
останнім часом постали надзвичайно гостро перед Україною і потребують
нагального їх вирішення. Це й пандемія COVID-19, яка позначилась в системі
управління значною внутрішньо-системною трансформацією, цей
повномасштабне розгортання збройної агресії, яке спонукало
переформатування організації надання медичних послуг в цивільних лікарнях
за принципом прифронтових шпиталів у східних та південно-східних областях
України та розбудови в громадах спроможної мережі закладів охорони
здоров'я. Більш того, актуальність роботи є очевидно і в перспективі
повоєнної відбудови української держави та структурно-функціональної
перебудови медичної сфери, послугами якої, за даними Національної служби
охорони здоров'я щорічно користується понад 20 млн. громадян України. У

повоєнний період ключовим аспектом постає необхідність відновлення та модернізації пошкодженої інфраструктури медичної галузі, в якій станом на сьогодні міжнародними експертами зареєстровано близько 2 тис. таких об'єктів. Тому розробка та впровадження ефективних механізмів публічного управління розвитком підприємств сфери охорони здоров'я на основі принципів євроінтеграційного руху та входження у єдиний європейський медичний простір сприяє стимулюванню довгострокового зростання всіх складових сталого розвитку української держави – соціальної, економічної, екологічної та безпекової з метою підвищення рівня здоров'я населення України та збільшення тривалості життя.

У цілому, дослідження, спрямоване на удосконалення організаційної та правової складової системи публічного управління та адміністрування закладами та установами медичної галузі України на основі практико-орієнтовано підходу, є актуальним та значущим, враховуючи потреби населення у якісних доступних та безпечних послугах сфери охорони здоров'я. Дисертаційна робота В.В. Михайлюти має на меті не лише теоретично дослідити ці аспекти, але й запропонувати практичні рекомендації, які можуть бути застосовані для підвищення ефективності управлінських процесів у сфері охорони здоров'я, в яка вже досить тривалий час переживає трансформаційні зміни.

Дисертаційна робота виконана згідно з визначеними пріоритетними напрямками, зазначеними у Законі України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», а саме: ст. 3 п. 2 в частині «фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави». Дисертаційна робота має безпосередній зв'язок з планами науково-дослідних робіт Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»: автор брав участь як виконавець НДР кафедри державного управління і місцевого самоврядування Навчально-наукового інституту державного управління за темою «Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні», номер державної реєстрації 0122U002375. Особистий внесок: наукове обґрунтування організаційно-правових підходів щодо імplementування проєвропейських принципів публічного адміністрування сфери охорони здоров'я на територіально-об'єктовому рівні в рамках моделі доказової практики щодо функціонування та розвитку медичних некомерційних підприємств в умовах невизначеності, криз та війни з метою надання медичних послуг зі збереження

життя та зміцнення здоров'я жителів територіальної громади. Автор брав участь як відповідальний виконавець у виконанні науково-дослідної роботи Громадської організації «Міжнародний центр з розвитку науки і технологій» за темою «Удосконалення механізмів державного антикризового управління в умовах системних реформ в Україні (номер державної реєстрації 0118U100228), автором підготовлено заключний звіт до підрозділу 17.1 «Наукові основи розвитку медичних закладів в Україні», в якому описано практичні підходи міжсекторальної співпраці медичних підприємств з інституціями медичної науки та принципи залучення молодих кадрів для роботи у сільській місцевості.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна

Здобувач належним чином обґрунтував актуальність обраної теми, визначив об'єкт та предмет дослідження, сформулював мету та визначив основні завдання дослідження, а сама дисертаційна робота носить комплексний характер, має достатню теоретичну основу.

Вірогідність результатів і висновків дослідження забезпечуються відповідністю використаних методів дослідження його меті і завданням, якісним аналізом достатньо широкої джерельної бази. Інформаційно-джерельну базу дослідження становлять законодавчі та нормативні акти, зміст яких визначає основні засади державної політики у сфері охорони здоров'я; організаційно-розпорядчі документи Міністерства охорони здоров'я України, органів державної влади та місцевого самоврядування; офіційні матеріали Національної служби здоров'я України та Державної служби статистики України, інформаційно-аналітичні матеріали міжнародних організацій (ВООЗ, Європейська Комісія) тощо.

Під час виконання дослідження здобувач активно опрацював нормативно-правові документи локального рівня управління, тобто внутрішню документацію КП «Новомосковська ЦРЛЛ». Загалом, глибина дослідження трансформації управлінських процесів на рівні медичного підприємства охоплює період 2020-2024 рр.

Наукові результати дисертаційного дослідження всебічно обґрунтовані, є достовірними, а також такими, що мають наукову новизну.

Зазначене дозволяє зробити позитивний висновок щодо успішності виконання поставленого наукового завдання та належного рівня оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

3. Оцінка змісту роботи та повноти викладу результатів дисертації в опублікованих працях

Дисертація В.В. Михайлюти складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури та додатків. Повний обсяг дисертації є достатнім та відповідає чинним нормативним вимогам. Краще сприйняття теоретичного матеріалу виконаної роботи забезпечується достатнім графічним супроводом – 16 таблиць, 19 рисунків

Зміст дисертації свідчить про обізнаність здобувача зі станом і напрямом розвитку сучасної наукової думки у сфері публічного управління та адміністрування галуззі охорони здоров'я, а також із ситуацією, що склалася в її практичній площині.

Розділ 1 «Теоретичні основи публічного управління сферою охорони здоров'я» присвячено вивченню теоретичного підґрунтя дослідження процесів публічного управління та адміністрування сфери охорони здоров'я. В результаті дослідження охарактеризовано основні наукові підходи за обраною темою дослідження. Визначено, що серед масиву дисертаційних робіт контент публічного управління охороною здоров'я є доволі значним, але проблематика управління у період воєнного стану, стану пандемії чи антикризового управління представлена невеликим колом робіт. Встановлено, що поза межами дослідницької уваги вітчизняних науковців залишився напрям удосконалення організаційно-правових аспектів управління сферою охорони здоров'я на основі практико-орієнтованого підходу (EBP -Evidence-Based Practice). Це підтвердило актуальність обраної теми та дозволило удосконалити термінологічний апарат спеціальності на основу введення поняття «публічне управління сферою охорони здоров'я на засадах доказової практики» як системний підхід до прийняття управлінських рішень у сфері охорони здоров'я на основі інтеграції наукового підходу, професійного досвіду та суспільних запитів у сфері здоров'я для досягнення результатів, що відповідають потребам громади та забезпечують її сталий розвиток.

Розділ 2 «Практико-орієнтований підхід щодо формування спроможної медичної мережі територіальної громади» у структурно-функціональному плані побудовано на основі порівняльного аналізу організаційних практик, що використовуються у вітчизняному медичному просторі та у площині єдиного медичного простору країн Європейського Союзу. Проведено оцінку стану та визначення проблем публічного управління та адміністрування діяльності медичних підприємств в умовах кризових ситуацій. Результативно опрацьовано наукове завдання щодо визначення рівня готовності системи

охорони здоров'я територіальних громад до роботи в надзвичайних умовах з позицій доказової практики, що надало можливість встановити пріоритетну галузеву регламентацію готовності медичних підприємств та визначити чинники і бар'єри зовнішньої та внутрішньосистемної генези, що заважають підвищенню рівня організаційної готовності до роботи в умовах надзвичайних ситуацій. Запропоновано методичний підхід для підвищення ефективності публічноуправлінської діяльності у цьому напрямку.

Розділ 3 «Шляхи удосконалення публічного управління закладами медичної сфери на засадах доказової практики» презентує авторську розробку комплексної структурно-функціональної моделі, яка об'єднує організаційні та правові аспекти з метою імплементації науково-обґрунтованих зарубіжних та вітчизняних практик у сфері управління охороною здоров'я. Основою цієї комплексної структурно-функціональної моделі виступає взаємодія між структурами управління, правовими механізмами та практикою, орієнтованою на доказах (EBP - Evidence-Based Practice). На цій основі, за задумом автор, формується універсальний характер її застосування моделі управління на основі принципів адаптованості та інтегрованості публічноуправлінського функціоналу на різних рівнях діяльності установ, закладів та підприємств медичної сфери в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні.

Основні наукові результати дисертаційної роботи є достатньо обґрунтованими й підтвердженими участю автора в їх апробації. Зокрема, основні теоретичні положення, висновки та рекомендації за темою дисертаційного дослідження представлені у збірниках матеріалів багатьох вітчизняних та міжнародних науково-комунікативних заходів, в роботі яких здобувач особисто приймав активну участь.

За результатами виконання дисертаційного дослідження опубліковано 13 наукових праць, із них: 4 статті у наукових фахових виданнях України з державного управління, 2 статті у колективних монографіях, 7 тез доповідей у матеріалах науково-комунікативних заходів.

4. Значення роботи для науки, практики та суспільства

Наукове значення роботи полягає у розширенні теоретичного розуміння публічного управління та його ролі у розвитку спроможної та ефективної галузі охорони здоров'я, особливо у контексті повоєнної відбудови української держави та розбудови медичної галузі на засадах доказової практики, яка пріоритезується через організаційні та правові механізми публічного управління. Вона вносить нові знання та перспективи у сфері публічного

управління та адміністрування вітчизняної галузі охорони здоров'я, розвитку регіональної політики у цій сфері з метою забезпечення надання гарантованих державою якісних доступних та безпечних медичних послуг.

Практичне значення роботи полягає в тому, що положення дисертації можуть бути використані в практичній діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування у процесах управління соціально-економічним розвитком громад на основі посилення практико-орієнтованого фокусу в управлінні медичними підприємствами територіальних громад, а також для подальших наукових розвідок у межах досліджуваної тематики та розробки відповідних навчальних програм у системі підготовки та підвищенні кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, а також керівників всіх рівнів управління у галузі охорони здоров'я.

Наукові рекомендації, висновки, пропозиції, які отримано за результатами дисертаційного дослідження, були враховані і використані у практичній діяльності суб'єктів публічного управління. Запропоновані автором методичні підходи доведено до рівня практичних рекомендацій і можуть бути запропонованими до використання в процесі управління медичними підприємствами в умовах невизначеності чи кризового стану. Це буде сприяти оптимізації використання галузевих ресурсів та забезпечувати ефективне функціонування спроможної мережі закладів охорони здоров'я на рівні територіальних громад України. Результати дисертаційної роботи вже використовуються у діяльності закладів вищої освіти, зокрема, у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» при викладанні освітніх компонентів за такими навчальними дисциплінами: «Громадське здоров'я» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота та «Державна політика у сфері охорони здоров'я» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування (довідка ННІ ДУ НТУ «Дніпровська політехніка» від 01.11.2024 № 12-34/165).

5. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Грунтовне вивчення змісту дисертаційної роботи (три розділи, висновки та додатки) та публікацій автора (13 наукових праць), а також представлених результатів перевірки роботи в програмі корпоративного сервісу із застосуванням програмного комплексу компанії StrikePlagiarism.com, рекомендованого МОН України для закладів вищої освіти, дозволяють

визнати наступне. У дисертаційній роботі Вадима Вікторовича Михайлюти порушень академічної доброчесності не встановлено (результати знаходяться в рамках дозволених значень для такого виду академічних текстів). Використані ідеї, результати і тексти інших авторів наукових текстів, які в ході дослідження опрацьовувались здобувачем, мають посилання на відповідне джерело у загальному списку літератури.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту та оформлення дисертації

Оцінюючи в цілому позитивно дане дисертаційне дослідження, слід вказати на окремі дискусійні положення роботи та висловити такі зауваження та пропозиції за змістом цього дослідження:

1. У роботі представлено комплексну структурно-функціональну модель, що поєднує організаційні та правові аспекти впровадження доказової практики в управління охороною здоров'я. Проте, на наш погляд, було б доцільно конкретизувати рівень її апробації: чи була модель протестована в реальних управлінських процесах або пілотних проєктах, чи її положення залишаються теоретичними?

2. Автор зазначає про універсальний характер запропонованої моделі завдяки її адаптивності та інтегрованості до різних рівнів управління. Проте варто більш детально розкрити механізми адаптації цієї моделі до умов діяльності різних типів медичних установ (державних, приватних, громадських) та до змін нормативно-правового середовища, яке ми спостерігаємо в умовах дії правового режиму воєнного стану.

3. У роботі зазначається про необхідність удосконалення законодавчої бази у сфері охорони здоров'я, проте в авторському формулюванні ці пропозиції мають досить загальний характер. Вважаємо, що цей напрям потрібно автору доцільно було б визначити більш конкретно, - про які саме зміни в нормативно-правових актах йде мова; які галузеві документи публічноуправлінського змісту потребують коригування та як запропоновані автором пропозиції правової регламентації сприятимуть впровадженню доказової практики в систем управління закладами медичної сфери.

4. Автор зазначає, що основою комплексної структурно-функціональної моделі виступає взаємодія між структурами управління, правовими механізмами та практикою, орієнтованою на доказах. Доцільно було б конкретизувати механізми такої взаємодії.

5. На наш погляд, останній пункт наукової новизни має складну семантичну структуру для сприйняття.

Разом з тим слід акцентувати, що висловлені зауваження не знижують наукової цінності дисертаційного дослідження. Загальна оцінка роботи є позитивною.

7. Загальний висновок про відповідність роботи установленим вимогам

Характеризуючи дану роботу, можна відзначити, що основні наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, відповідають вимогам до такого виду досліджень. Вивчення тексту роботи і публікацій автора надають підстави для висновку, що дисертаційна робота Вадима Вікторовича Михайлюти «Публічне управління сферою охорони здоров'я на засадах доказової практики: організаційно-правові аспекти», є самостійним завершеним науковим дослідженням.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості, наукової та практичної цінності здобутих результатів дисертація відповідає галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» та спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» та вимогам наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України від 31.05.2019 № 759)», а її автор, Вадим Вікторович Михайлюта, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент

доктор наук з державного управління,
професор кафедри державного управління
і місцевого самоврядування
НТУ «Дніпровська політехніка»

Н.А.Липовська